

Hiyay Unan Hulat nan Pablo kanlan taga CORINTO

¹ Hiko yay Pablo a dinyag nan Apo Dioh a pag-apohtol nan Apo Cristo Jesus makauli ha kalabayan nan Apo Dioh. Hikayin Sostenes a katongno tawo kanan Apo ye nangibatan nin yatin hulat ² kanyon pangkat nin māmteḡ nan Apo Dioh ihen ha banwan Corinto a pinili na a pagtao na uli ha pamakimamagha yo kanan Cristo. Hinagyat na kawon Apo Dioh a manumbong ha kalabayan na kalamo hilay kaganaan a ampamteḡ kanan Apo Jesu Cristo ha kaganaan a lulugal. Hiyabay ye Apo tawon kaganaan.

³ Matanggap yo dayi ye kangedan boy katanaan a ibat kanan Apo Dioh a Bapa tawo boy Apo Jesu Cristo.

Hiyay Kangedan a ibat kanan Apo Jesu Cristo

⁴ Lanang katawon an-ipahalamatan kanan Apo Dioh, uli ha kangedan a in-ibyay na kanyo makauli kanan Apo Jesus. ⁵ Ta uli ha pamakimamagha yo kana, in-inged na kawon Apo Dioh ha kaganaan a omen ha paghabi boy pagkataloh. ⁶ Uli kananyati, napapteḡan kanyo a hiyay in-adal mi kanyo tungkol kanan Cristo, ket peteg ya. ⁷ Kaya-bay legan angkahabek kawon ampagagad nin pag-udong nan Apo tawon Jesu Cristo, anti yayna kanyo ye kaganaan a binaba a katapulan yo a in-ibyay nan Ihpiditon

Dioh. ⁸ Papah-eyen nan Apo Dioh ye pamteg yo angga ha kalampuhan ta-omen kawo homain pakaumihan lano ha mangaamot nin pag-udong nan Apo tawon Jesu Cristo. ⁹ Mapatayaan yay Apo Dioh a nanagyat kanyo a makimamagha kanan Anak na a hiyay Jesu Cristo a Apo tawo.

Hiyay Paypapangkat-pangkat lan Māmtæg nan Apo Jesus

¹⁰ Kakatongno ko, bilang apohtol nan Apo tawon Jesu Cristo, an-ipakiiingalo ko kanyo a itgen yoynay paypapangkat, no aliwan maymagha kawoyna ha ihip boy tiki. ¹¹ Kakatongno ko, nahabi ko yati, ta main ibat ha baey nan Cloe a nangibalita kangko a ampay-away-away kawo kano. ¹² Yati ye labay kon habiyen. Main kanoy nangaano kanyo ye ampaghabin, “Kanan Pablo ko.” Noba hilay kanayon met kano, anhabiyen la, “Kanan Apolos ako.” Main met ampaghabin, “Kanan Pedro ko.” Ket hilay kanayon po, “Kanan Cristo ko”.

¹³ Taket, angkadakay ya nayi ye Cristo? Taket, hiyay Pablo nayi ye naipako ha kodoh uli kanyo? Nabawtismowan kawo nayi ha ngalan nan Pablo?

¹⁴ Ampahalamat ako, ta homain akon binawtismowan kanyo, no aliwan hila Crispo boy Gayo bengat. ¹⁵ Kaya-bay homain kanyo ye malyadin maghabi a nabawtismowan kawo ha ngalan ko. ¹⁶ Awo manayti! Binawtismowan koya po ye Estefanas boy pamilya na. Noba homain akoynan maihipan a binawtismowan kon kanayon, no aliwan hila bengat. ¹⁷ Ta

ahe nako intubol Apo Jesus a mamawtihmo, no aliwan mangipatanda nin Manged a Balita. Ket hiyay pangipatanda ko, aliwan makauli ha kadunongan nin tao ta-omen ya ahe maalih ye kapalyadiyan nin pagkamatey nan Cristo ha kodoh.

Hiyay Cristo ye Kapalyadiyan boy Kadunongan nan Apo Dioh

¹⁸ Ta hiyay adal a tungkol ha pagkamatey nan Apo Jesu Cristo ha kodoh, ket kamutawan kanlan tataon ampipalakew ha kapaduhaan a homain anggaan. Noba kantawon an-iligtah na, ket kapalyadiyan nan Apo Dioh. ¹⁹ Ta wanae ye naihulat a Habi nin Dioh,

“Damaen koy kadunongan lan mangadunong boy diyagen kon homain hilbi ye kagalingan lan mangagaling.”*

²⁰ Hinya awod ye hilbi lan mangadunong, hilay mamaihtodo nin Bibilin boy hilay mangahidi a makingatngat kananyatin panaon? Aliwa nayi a hiyay ampibaan lan kadunongan nin tataon ahe ampanumbong kanan Apo Dioh, ket an-ipakit nan Apo Dioh a kamutawan bengat?

²¹ Ta uli ha kadunongan nan Apo Dioh, ket ahe na impaluboh a mabalayan laya nin tataon ahe ampanumbong kana makauli ha kadunongan la. No aliwan, hiyay kalabayan nan Apo Dioh, ket iligtah na hilay tataon ampamteg kana makauli ha Manged a Balita a an-ipatanda mi a anhabiyen lan kanayon a kamutawan. ²² Hilay Jujudio, an-awokan la yan kapagtakaan bilang

---

* **1:19** Isaias 29:14.

pagkakitan a peteg ye nange la. Ket hilay Griego, kadunongan met ye an-apehen la. ²³ Noba hikayi, hiyay pagkapako nan Cristo ha kodoh ye an-ipatanda mi. Ket yati ye ampakapitubkoka lan Jujudio boy kamutawan met kanlan aliwan Judio. ²⁴ Noba kanlan tataon hinagyat nan Apo Dioh a pagtao na, Judio man o Griego, tanda la a hiyay Cristo ye kadunongan boy kapalyadiyan na a mangiligtah nin tao. ²⁵ Ta hiyay pagkamatey nan Cristo ha kodoh a ampibaan nin tao a kamutawan nin Dioh, ket umiigit ya ha pinakamanged a kadunongan nin tao boy hiyay ampibaan nin tao a kakapeyan nin Dioh, ket umiigit ya ha pinakamakhaw a kakhawan nin tao.

²⁶ Kakatongno ko, ihipen yoy kahahaad yo hatew bayo na kawo hinagyat Apo Dioh a pagtao na. Ha pamilew lan tataon ahe ampanumbong kana, nangaanon bengat kanyo ye madunong o makapalyadiyan o ibat ha pamilya a antangalen lan tatao, kali? ²⁷ Noba hiyay Apo Dioh, pinili na hilay mutaw ha pamilew lan ahe ampanumbong kana ta-omen na hila pading-eyan ye tataon madunong. Boy pinili na hila po Apo Dioh ye mangakapey ha pamilew lan tataon ahe ampanumbong kana ta-omen na hila pading-eyan ye mangakhaw. ²⁸ Pinili na hila met Apo Dioh ye tataon an-ibilang la a mangaaypa nin tataon ahe ampanumbong kana, hilay angkaumih, boy hilay an-ibilang la a homain hilbi ta-omen na alihan hilbi ye an-ibilang la a maalaga nin kalabongan. ²⁹ Kaya-bay homain taon malyadin magmayadet kanan Apo Dioh. ³⁰ Ta uli ha dinyag nan Apo

Dioh, naimamagha kitawo kanan Apo Cristo Jesus. Ket hiyabay ye dinyag nan Apo Dioh a kadunongan tawo. Boy makauli ha dinyag nan Apo Jesus, ket imbilang na kitawon Apo Dioh a matoyng, dinyag na kitawon pagtao na boy timbeh na kitawo ha kakahalan. ³¹ Kaya-bay hukat tawon diyagen ye omen ha naihulat a Habi nin Dioh,

“Ayaman a malabay magmayadet, ket hiyay dinyag nan Apo Dioh bengat ye ipagmayadet na.”[†]

2

Hiyay tungkol ha Pagkapako nan Apo Jesus ha Kodoh

¹ Kakatongno ko, ha nakew akon nangipatanda kanyo nin hikliton monikala nan Apo Dioh, ket ahe koya impatanda makauli ha mangaldeg a hahabi o kadunongan. ² Ta inihip koyna a legan anti ko kanyo, homain akon kanayon a ipatanda, no aliwan hiyay tungkol kanan Apo Jesu Cristo bengat boy hiyay pagkapako na ha kodoh. ³ Makapey boy ampamigpig ako ha limo a umadap kanyo. ⁴ Ket ha paghabi boy pangipatanda ko kanyo, ahe ako nanggawi nin mangaumeg a hahabi boy kadunongan nin tao ta-omen katawo makumbinyo, no aliwan hiyay Ihpiditon Dioh makauli ha panggawi na nin kapalyadiyan na, pinaptegan na kanyo a peteg ye anhabiyen ko. ⁵ Kaya-bay hiyay pamteg yo

---

[†] **1:31** Jeremias 9:24.

kanan Cristo, ket aliwan uli ha kadunongan nin tao, no aliwan uli ha kapalyadiyan nan Apo Dioh.

Hiyay Kadunongan a ibat ha Ihpiditon Dioh

⁶ Noba no anti kayi kanlan mangatoayna ha pamteg, ampaghabi kayi met nin kadunongan, noba aliwan kadunongan nin taon ahe ampanumbong kanan Apo Dioh o kadunongan lan ampamoon ihti ha babe-luta a nakataning anan maanam ye kapalyadiyan la. ⁷ Hiyay kadunongan a anhabiyen mi, ket hiyay monikala nan Apo Dioh a ahe na impatanda hatew, noba intaladan naya ha ikadangal tawo bayo na po palhowaen ye babe-luta. ⁸ Yatin kadunongan, ahe la natalohan ampamoon ihti ha babe-luta. Ta no natalohan la, ahe la yayna dayi impako ha kodoh ye madangal a Apo. ⁹ Noba ahe la natalohan, ta wanae ye naihulat a Habi nin Dioh, "Homain po nakakit, homain nakange,

boy homain nakaihip
nin intaladan nin Dioh kanlan ampangado
kana."*

¹⁰ Noba impatanda nan Apo Dioh kantawo ye kadunongan na makauli ha Ihpidito na. Ta hiyay Ihpiditon Dioh ye nagtanda nin kaganaan, agya hiyay mangaldeg a ihip nan Apo Dioh. ¹¹ Ta homain nagtanda nin ihip nin tao, no aliwan hiyay hadili nan ihpidito. Wanabay met kanan Apo Dioh. Homain met nagtanda nin ihip na, no aliwan hiyay Ihpidito na. ¹² Hiyay natanggap tawo ket Ihpiditon Dioh, aliwan ihip nin taon ahe ampanumbong kanan Apo Dioh ta-omen tawo ya

---

* 2:9 Isaias 64:4.

matandaan ye kaganaan a in-ibyay nan Apo Dioh kantawo.

¹³ Hiyay pangipatanda mi, ket aliwan makauli ha kadunongan nin tao, no aliwan makauli ha hahabin ibat ha Ihpiditon Dioh. Hilatin kaptegan a ibat ha Ihpiditon Dioh ye an-ipalinaw mi kanlan tataon anti kanlay Ihpiditon Dioh.

¹⁴ Noba hiyay taon ahe ya kanay Ihpiditon Dioh, ket ahe na labay tanggapan ye kaptegan a ibat ha Ihpiditon Dioh, ta kamumoan yati kana. Boy ahe naya angkatalohan, ta yatin kaptegan ket matalohan bengat makauli ha haglap nin Ihpiditon Dioh. ¹⁵ Hiyay taon anti kanay Ihpiditon Dioh, ambokitkiten na hilayatin kaganaan. Noba hiyay taon ahe kanay Ihpiditon Dioh, ahe na yan angkabokitkit ye ihip nin taon anti kanay Ihpiditon Dioh. ¹⁶ Ta wanae ye naihulat a Habi nin Dioh,

“Homain nagtanda nin ihip nan Apo ta-omen mamabala kana.”†

Noba hikitawo, anti yayna kantawoy Ihpiditon Dioh. Kaya-bay ampanghip kitawoyna nin omen ha panghip nan Cristo.

3

Hilay Māghilbi nan Apo Dioh

¹ Kakatongno, ha anti ko po ihen kanyo, ahe ako naghabi kanyo nin omen ha paghabi ko kanlan tataon anti kanlay Ihpiditon Dioh, no aliwan omen ha paghabi ko kanlan tataon aanak po ha pamteg kanan Cristo boy ampagbi-ay po ha kalabayan nin laman. ² Hilay in-aadal ko kanyo

---

† 2:16 Isaias 40:13.

ket hilay mataloh bengat a matalohan, ta ahe yo po angkatalohan ye mangaldeg a aadal. Bamo katawon ampainomen nin gatah bengat, ta ahe yo po mababa a gatgaten ye mangabyang a pamangan. Awo, petegbay angga haanin, ahe yo po mababa! ³ Ta ampagbi-ay kawo po ha kalabayan nin laman yo. Ket ulita ampaykaibeg boy ampay-away-away kawo po, ket yabay-in yay ampakapipapteg a ampagbi-ay kawo po ha kalabayan nin laman yo. Ampagbi-ay kawo po a omen kanlan ahe ampamteg. ⁴ Ta no anhabiyen nin magha, “Kanan Pablo ko” boy anhabiyen met nin kanayon, “Kanan Apolos ako,” aliwa nayi a kapadiho yo hila po ye ahe ampamteg?

⁵ Taket, aya kayi nayi? Padiho kayin bengat a māghilbi nan Apo Dioh boy ginawi na kayi ta-omen kawo mamteg kanan Apo Jesus. Ket hiyay balang magha kammi, andiyagen min bengat ye an-ipadyag nan Apo. ⁶ Hiko ye nangipatanda nin Habi nin Dioh kanyo a ba-mon nangitanem nin bini. Pangayadi, hiyay Apolos met ye nanayhay a ba-mon namohboh nin tanaman. Noba hiyay Apo Dioh ye namatubo. ⁷ Aliwan hilay ampananem o ampanayhay ye maalaga, no aliwan hiyay Apo Dioh a ampamatubo. ⁸ Hiyay ampananem boy ampanayhay ket padihon māghilbi. Ket hiyay balang magha kanla, makatanggap yan plimyo ha kaeteban nin pagbannog la. ⁹ Māghilbi na kayin bengat Apo Dioh. Ket hikawo, nailalayi ha pananeman a impatalon nan Apo Dioh kammi. Boy nailalayi kawo po ha baey a hiyay Apo Dioh ye ampamaideng.

¹⁰ Ket makauli ha kangedan nan Apo Dioh a in-ibay na kangko, hikoy nangikonin nin pundahyon nin pamteg yo a omen ha pangikonin nin magaling a māg-alowagi nin pundahyon nin baey. Ket lumbo met a tao ye mamaideng nin baey ha ingkonin kon pundahyon. Noba katapulan a maalla ye balang mamaideng. ¹¹ Ta homain anan kanayon a malyadin pundahyon nin bi-ay, no aliwan hiyay pundahyon a naikonin ana a hiyay Apo Jesu Cristo. ¹² Malabong hilay ampa ngipaideng ha pundahyon. Main ampa nggawi nin balitok, mital, o mangaalaga a dadapah. Hilay kanayon met, ampa nggawi nin kayo, nayangon ilamon o dayami. ¹³ Noba lano ha maabot ye mangaamot nin panuhga nan Apo Dioh, huboken nay didinyag nin balang magha a paghilbi kana a omen ha balitok a ipadan ha apoy. Ket ihtewbay lano matandaan no way-omen kapah-ey ye paideng nin balang magha. ¹⁴ No hiyay paideng ha pundahyon, ket ahe ya naulam, makatanggap yan plimyo ye nangipaideng. ¹⁵ Noba no maulam ya ye paideng na, ket homain yan matanggap a plimyo. Agya wanabay man, miligtah ya met ateed. Noba ba-mo yan maghay taon nakaligtah ha ulam a homain yan bega nailigtah a aalganah na.

¹⁶ Tanda yo a pinagkatimplo na kawon Apo Dioh boy angkumonin ya kanyo ye Ihipiditon Dioh. ¹⁷ Ayaman a mandama nin Timplo nan Apo Dioh, ket paduhaan naya. Ta hiyay Timplo na, ket hiyabay bengat ye nagkonin. Ket yain a Timplo, homain kanayon no aliwan hikawon māmteg na.

¹⁸ Adi yo anlokowen ye hadili yo. Ayaman a amfangibaan nin hadili na a madunong ya ha pamilew lan tataon ahe ampanumbong kanan Apo Dioh, ket mamanged po a ibilang nay hadili na a mutaw ta-omen ya mag-ilyadin madunong ha pamilew nan Apo Dioh. ¹⁹ Ta hiyay kadunongan lan tataon ahe ampanumbong kanan Apo Dioh ket kamutawan kana, ta wanae ye naihulat a Habi nin Dioh,

“Angkaloten hila nin Dioh ye mangadunong ha kakuhitan la.”*

²⁰ Yati po ye naihulat a Habi nin Dioh,

“Tanda nan Apo Dioh a homain hilbi ye an-hipen lan mangadunong.”†

²¹ Kaya-bay adi na an-ilambong nin ayaman a mānumbong na yan ayaman, ta in-ibyay nan Apo Dioh ye kaganaan ha ikanged yo. ²² Hiko, hiyay Apolos boy hiyay Pedro, hikayin kaganaan ket in-ibyay nan Apo Dioh ha ikanged yo. Agya po ye babe-luta, hiyay bi-ay o kamateyan, hiyay kapelhan o hiyay maadapan, yatin kaganaan ket an-ibyay nan Apo Dioh ha ikanged yo. ²³ Ket hikawo, konin na kawon Cristo. Ket hiyay Cristo, konin naya met Apo Dioh.

4

Hilay Apohtol nan Apo Jesus

¹ Kaya-bay hikayin Apolos, katapulan a ibilang yo kayin māghilbi nan Cristo boy pinatayaan nan Apo Dioh a mangipatanda nin monikala na a ahe na impatanda hatew. ² Ket bilang

---

* **3:19** Job 5:13. † **3:20** Kakanta 94:11.

nangipatayaan na, katapulan a mapatayaan kayi.
³ Aliwan maalaga kangko no hinyay an-hipen yo o nin ayaman a tao tungkol kangko. Ta hiko man, agko ampaalagaan ye hadili kon ihip. ⁴ Ta no hikon bengat, ha ihip ko, homain akon nadyag a maloke. Noba aliwan labay habiyen a homain akon bega dinyag a maloke. Ta hiyay Apo Dioh bengat ye mangihabi no manged o ahe ye dinyag ko. ⁵ Kaya-bay adi kawoyna ampanuhga. Ta lano ha panlumateng nan Apo Jesus, hiyabay ye manuhga. Ha panlumateng na, ibagwa nay kaganaan a hiklito boy hiyay tikihi nin balang magha. Ket kananyain a panaon, tanggapen nin balang magha ye padangal nan Apo Dioh ha kaeteban nin dinyag na.

⁶ Kakatongno, ha pamabala ko kanyo, ginawi ko yay Apolos boy hadili ko ta-omen yo matandaan ye labay habiyen nin yatin kahabiyen, “Adi yo an-igitan ye anhabiyen nin naihulat a Habi nin Dioh.” Ha wanabay, adi yoya lano maitagay ye magha makauli ha pangiaypa ha kanayon.

⁷ Ta ayay namalyadi kanyo a maiigat kanlan kanayon? Aliwa nayi a hilay kaganaan a anti kanyo, ket ibat kanan Apo Dioh? Taket man awod ta an-ilambong yo a ba-mon aliwan ibat kanan Apo Dioh?

⁸ Ah, genap kawoyna manayti ha pamteg yo! Antina manayti kanyoy kaganaan a binaba a an-ibyay nin Ihpiditon Dioh kanlan mamteg na! Popoon kawoyna awod boy ahe yo kayina katapulan, kali? Awo ta dayin ta ampamoon kawoyna ta-omen kayi met makipamoon kanyo.

⁹ Noba hiyay wangko ket aliwan wanabay, no

aliwan ba-mon hikayin aapohtol ye dinyag nan Apo Dioh a pinakamaaypa ha kaganaan a tatao. Ba-mo kayin tataon nauhgaan a matey a an-ilakew lan huhundaloh ha palaha a maipabuya ha kaganaan a tatao boy ha kaganaan a anghil. ¹⁰ Uli ha pangipatanda mi nin tungkol kanan Cristo ket an-hipen lan tatao a mutaw kayi. Noba hikawo, an-hipen yo a mangadunong kawo ulita ampakimamagha kawoyna kanan Cristo. Mangakahey kayi, noba hikawo, an-hipen yo a mangakhaw kawo. An-umihen la kayin tatao, noba andangalen la kawo. ¹¹ Ket anggayna haanin, maheheg kayin angkabitlan, angkaplangan, yoyonggit ye bado mi, angkapahakitan la kayin tatao, boy homain kayin kunaan. ¹² Man-igaod mi ye mag-obda ta-omen kayin bengat main pagbi-ay. No antonghaken la kayin tatao, ket an-inged mi hila. No an-ipaloke la kayin tatao, ket an-ikpe mi. ¹³ No andamaen la kayin tatao, maanoh kayin makibat kanla. Ket anggayna haanin, an-ibilang la kayin homain hilbi a ba-mon akat ha babe-luta.

¹⁴ Inhulat ko yati aliwan ta-omen katawo pading-eyan no aliwan labay katawon bengat itoynong, ta an-adoen katawo a ba-mon hadili kon anak. ¹⁵ Malabong hilay ampangalingay kanyo ha pamteg yo kanan Cristo. Noba agya mapo a libo ye mǎngalingay yo, ket mamagha yan bengat ye bapa yo ha pamteg. Ket hiko yatew, ta hiko ye unan nangipatanda kanyo nin Manged a Balita a tungkol kanan Cristo. ¹⁶ Kaya-bay an-awoken ko kanyo a tuwaden yoko. ¹⁷ Haanin, intubol koya kanyo ye Timoteo

a an-adoen kon anak ha pamteg boy mapatayaan kanan Apo. Intubol koya kanyo ta-omen na ipaihip kanyo no way-omen ako ampagbi-ay bilang mānumbong nan Cristo. Hiyay ipaihip na kanyo, ket hiya met ateed ye an-iadal ko ha pangkat lan māmteg ha kaganaan a lulugal a anlakwen ko.

¹⁸ Main anan nangaano kanyo ye malambong, ta nabaan la a ahe akoynan mag-udong ihen.

¹⁹ Noba no kalabayan nan Apo, ha ahe mabuyot, kewahan katawo. Ket bilewen ko man no peteg a main hilan kapalyadiyan a ibat kanan Apo Dioh o ampaglambong hilan bengat. ²⁰ Ta no hakop na kitawon Apo Dioh, ket makit ye kapalyadiyan na ha didiyag tawo a aliwan bengat ha habi tawo.

²¹ Haanin, hinyay labay yo? Lumateng ako a angkapoot kanyo o main kaanohan boy pangado kanyo?

5

Kapaduhaan nin Kahalanan

¹ Haanin, nabalitaan ko a main magha kanyo ye ampamabayi. Ket hiyay pangindoen na po ye anlalayan na. Agya po hilay ahe ampamteg ket ahe la andiyagen ye wanabay. ² Noba agya wanabay man, ket malambong kawon teed! Malele kawoyna dayi, ta magha kanyo ye ampanyag nin wanabay a kalok-an. In-ihyay yo yayna dayi ha pangkat yo. ³⁻⁴ Haanin, agya ahe ako kanyo, bamon anti ko kanyo. Ket makauli ha kapalyadiyan a in-ibyay nan Apo Jesus kangko, inuhgaan ko yaynan mapaduhaan. Kaya-bay no ampaytipon

kawo, ihipen yo a anti ko kanyo. Ket makauli ha kapalyadiyan nan Apo tawon Jesus, ⁵ ipaolay yo yayna kanan Satanas yain a tao ta-omen na yan damaen ye laman na, noba maalih kana ye kalabayan nin laman na. Ha wanabay, maghehe ya boy miligtah ya ha mangaamot nin pag-udong nan Apo Jesus.

⁶ Aliwan manged a ampagmayadet kawo, noba ampaolayan yo met a mapagkalamo ha pangkat yo ye maghay taon madamog. Mamanged a ihyay yo yayna ta-omen na kawo ahe mapaditan. Ahe yo nayi tanda ye kahabiyen a wanae, “hiyay makandin pamalbag, ket mapalbag nay maghay gameh a tapok”? ⁷ Kaya-bay katapulan a ihyay yo yayna ha pangkat yo a omen ha andiyagen lan Jujudio a pangalih nin pamalbag ha loob nin baey la bayo Pihtan Pangihipan nin Pangiligtah. Ha wanabay, mag-ilyadi kawoyna lanon pawa malinih a omen ha bayon gameh a tapok a homain pamalbag. Wanabay kitawoyna kalinih haanin ha pamilew nan Apo Dioh, ta ampamteg kitawoyna kanan Cristo. Hiyabay ye ba-mon oybon tupa a naihagpa ha anhabtan Pihtan Pangihipan nin Pangiligtah ta-omen na ilabah Apo Dioh kantawo ye pamaduha na uli ha kakahalaman tawo. ⁸ Kaya-bay hayaghagan tawo yatin pihta makauli ha pangalih nin kalokan boy kakahalaman ha bi-ay tawo a omen ha pangalih lan Jujudio nin pamalbag nin tapok ha baey la. Ket magbi-ay kitawoyna ha kaptegan boy malinih ha pamilew nan Apo Dioh.

⁹ Hinabi koyna ha hulat ko kanyo hatew, “Adi kawo ampakilamo kanlan tataon ampamabayi

o ampakilaki.” ¹⁰ Aliwan hilay tataon ahe ampanumbong kanan Apo Dioh a hilay ampamabayi o ampakilaki, maakokoh, mānakaw o hilay ampangalang ha diohdiohan ye andektan ko. Ta katapulan a lakwanan yoy babe-luta ta-omen yo hila maliklikan. ¹¹ Hiyay labay kon habiyen, adi kawo ampakilamo kanlan ampaghabin ampamteg hila kanan Apo Jesus, noba ampamabayi o ampakilaki hila met, maakokoh, ampangalang ha diohdiohan, māngumih, māglahing, o mānakaw. Agya po man makidungon mangan bengat kanla, ket adi yo bega andiyagen. ¹²⁻¹³ Ahe tawo hila hukat a uhgaan ye ahe ampamteg kanan Apo Jesus. Hiyaynay Apo Dioh ye manuhga kanla. Noba kanlan kakatongno tawo ha pamteg a ampagkahalanan, hikitawoy hukat a manuhga kanla, ta wanae ye naihulat a Habi nin Dioh, “Paalihen yo yay taon maloke ha pangkat yo.”*

6

Hiyay Pangidalom nin Kapadihon Māmteg

¹ No hiyay magha kanyo ket main yan gotgot kanan katongno na kanan Apo Jesus, taket ta an-ilakew naya ha panuhgaan, ha adapan lan ahe ampanumbong kanan Apo Jesus? Ilakew na yayna ingat kanlan kapadiho yon māmteg nan Apo Jesus. ² Ahe yo nayi tanda a ha pagudong nan Apo Jesus, ket hilay pagtao nin Dioh ye manuhga kanlan ahe ampanumbong kanan Apo Dioh? No hikawoy manuhga kanla, taket

* **5:12-13** Deuteronomio 17:7.

awod ta ahe yo mababa a ipatunong ye wanabay kakandin gotgot yo? ³ Ahe yo nayi tanda a hikitawoy manuhga kanlan aanghil? No mababa tawo hilan uhgaan, lalalo tawon mababa a ipatunong ye gotgot tawo ha minamangaamot. ⁴ Haanin, taket man awod ta an-ilakew yon an-ipapatunong kanlan ahe ampamteg ye gotgot yo? Managyat kawon kapadiho yon māmteg a mangipatunong. Ta agya hilay main makandin binaba ha pangkat yo, ket mababa la yan ipatunong. ⁵ Mading-ey kawo dayi! Homain ana nayi madunong kanyo a mangipatunong nin gotgot yon mikatongno kanan Apo? ⁶ Taket ta an-ilakew yo po ha panuhgaan, ha adapan lan ahe ampamteg kanan Apo?

⁷ Hiyay paydalom yo ye pagkakitan a hinambot na kawoynan Satanas. Teehen yoyna dayin bengat ye pamaloke la kanyo nin katongno yo ha pamteg boy paolayan yoynay panguhit la kanyo. ⁸ Noba lumbo met ye andiyagen yo, ta hikawoynabay met ye ampamaloke boy ampanguhit, ket hilay kakatongno yo po ha pamteg ye ampanyagan yon wanabay. ⁹ Ahe yo nayi tanda a hilay ampanyag nin mangaloke, ket ahe hila maibilang kanlan anhakopen nin Dioh? Kaya-bay adi kawo patalingo. Ta hilay ampandamog, ampangalang ha diohdiohan, hilay ampakilaki o ampamabayi, hilay ampangahawan kapadiho nan laki o kapadiho nan babayi, ¹⁰ hilay mānakaw, maakokoh, māglahing, māngumih boy tulihan, ket ahe hila maibilang kanlan tataon anhakopen nan Apo Dioh. ¹¹ Wanabay ye nangaano kanyo hatew. Noba haanin, nalinihan kawoyna ha

kakahalanan yo. Dinyag na kawoynan Apo Dioh a pagtao na boy imbilang na kawoyna met a matoyngong uli ha pamakimamagha yo kanan Apo Jesu Cristo boy makauli ha Ihpidito nan Apo tawon Dioh.

Hiyay Panggawi nin Laman ha Ikadangal nan Apo Dioh

¹² Main ampaghabin “Malyadi tawon diyagen ye agya hinyaman.” Huhto yain! Noba wanae met ye mahabi ko, “Aliwan kaganaan ket ikanged tawo.” Kaya-bay agya malyadi tawon diyagen ye hinyaman, agtawo paipoh ha agya hinyaman.

¹³ Anhabiye la met kanayon, “Hiyay paman-gan, ket nakataladan ha bitoka, ta hiyay bitoka tawo, ket katapulan nay pamangan.” Huhto yain! Noba lumateng lanoy panaon a padiho na hilan damaen Apo Dioh. Hiyay laman, ahe yan napalhowa a pandamog, no aliwan paghilbi kanan Apo. Ket hiyay Apo ye ampanayhay nin laman. ¹⁴ Hiyay Apo Dioh, bini-ay na yan uman ye Apo Jesu Cristo makauli ha kapalyadiyan na. Ket wanabay kitawo met lano.

¹⁵ Ahe yo nayi tanda a hiyay lalaman tawon māmteg ket pahen nin pinagkalaman nan Cristo? Yabay-in ye hangkan no taket ta ahe tawo yan bega malyadin gawien ye laman tawo ha pamakilalay ha babayin babayadan. ¹⁶ Ta no lalayan na yan laki ye babayin babayadan, ket nag-ilyadi hilaynan mamaghan laman. Ta wanae

ye naihulat a Habi nin Dioh, “Hilay luwa, mag-ilyadi hilaynan mamaghan laman.”* ¹⁷ Noba hiyay ampakimamagha kanan Apo, naimamagha yayna met ha Ihpidito na.

¹⁸ Kaya-bay liklikan yoy pandamog, ta hilay kanayon a kahalanan a andiyagen nin tao, ket powida yay laman. Noba hiyay ampandamog, ket ampagkahalanan ya laban ha hadili nan laman. ¹⁹ Ahe yo nayi tanda a hiyay laman yo ye pinagkatimplo nin Ihpiditon Dioh a anti kanyo a in-ibyay nan Apo Dioh kanyo? No wanabay awod, hiyay laman yo ket aliwa yoynan konin, no aliwan konin nan Apo Dioh, ²⁰ ta timbeh na kawo ha mayadet a alaga makauli ha pagkamatey nan Cristo ha kodoh. Kaya-bay gawien yoy laman yo ha ikadangal nin Dioh.

7

Hiyay tungkol ha Pamakiahawa

¹ Haanin, wanae ye mahabi ko tungkol ha inhulat yo. Antepeten yo no mamanged ha maghay laki ye ahe bega makilalay ha babayi, kali? ² Yati ye pakibat ko kanyo. Ulita malabong ye ampakilalay nin aliwa nan ahawa, hiyay balang laki, hiyay ahawa naynan bengat ye lalayan na. Wanabay met kanlan babayi. ³ Ket hiyay ahawan laki, katapulan a ibyay nay matapul nin tanam nin laman nan ahawa na. Wanabay met kanan ahawan babayi ha ahawa na. ⁴ Hiyay babayi, hiyaynay ahawa na ye main katulidan ha laman na. Wanabay met kanan

---

* **6:16** Genesis 2:24.

laki. Hiyaynay ahawa na met ye main katulidan ha laman na. ⁵ Adi yo an-ihiblet ye laman yo ha magha boy magha bilang miahawa. Powidan bengat, no naytongtongan yo a iagad yo po muna ha makandin panaon ye paylalay yo ta-omen yo maimamagha ye hadili yo ha pamakigwang yo. Noba pangayadi, maylalay kawoyna ta-omen na kawo ahe matukhon Satanas ulita ahe kawoyna ampakaikpe.

⁶ Hilayatin hinabi ko ket pamaluboh bengat, aliwan bilin. ⁷ Labay ko dayin hikawon kaganaan, ket matuwad yoko a homain ahawa. Noba aliwan padipadiho ye binaba a an-ibyay nan Apo Dioh ha balang magha kantawo. Hilay kanayon, binyan na hilan binaba a magbi-ay a homain ahawa. Ket hilay kanayon met, main ahawa.

⁸ Haanin, yati met ye mahabi ko kanlan homain po ahawa boy kanlan babawo. Mamanged po no tuwaden yoko a homain ahawa. ⁹ Noba no ahe yo mabenben ye tanam nin laman yo, mamanged po no makiahawa kawoyna dinan ha magkahalanan kawo ulita ahe yoyna angkabenbenan ye tanam nin laman yo.

¹⁰ Hikawon main anan ahawa, yati ye bilin a ibat kanan Apo, aliwan ibat kangko. Hiyay babayi, adi yayna makihyay kanan ahawa na.

¹¹ Noba no makihyay ya, katapulan mikakaanti yan homain ahawa o mapaykahundo hilayna ingat a mapaylamo uman. Ket hiyay laki met, adi naya an-ihyay ye ahawa na.

¹² Yabayti met ye mahabi ko kanlan kanayon. Yatin habiyen ko haanin, aliwan hiyay Apo ye

naghabi, no aliwan ihip ko yati. No hiyay ahawa nin maghay lakin māmteg, ket aliwa yan māmteg noba labay nay mikakaanti kana, hiyay laki, ahe naya hukat ihyay ye ahawa na. ¹³ No hiyay babayi met a māmteg, ket nakiahawa nin aliwan māmteg ket labay nan laki ye mikakaanti kana, hiyay babayi, ahe naya hukat ihyay ye ahawa na. ¹⁴ Ta uli ha pamteg nan babayi, antanggapen nan Apo Dioh ye paylamo lan miahawa. Ket hiyay babayin ahe ampamteg, uli ha pamteg nan ahawa na, antanggapen na met ye paylamo lan miahawa. Ta no ahe, agya hilay aanak la, ket ahe na hila met tanggapen Apo Dioh. Noba hiyay kaptegan, antanggapen na hila met Apo Dioh.

¹⁵ Noba no labaynay makihyay ye ahawa a aliwan māmteg, ket paolayan na yaynan makihyay. Ha wanabay, malihway yaynay ahawan māmteg. Ta hinagyat na kitawon Apo Dioh a magbi-ay a main paykahundo. ¹⁶ Hikan babayin māmteg, tatanda mo nayi, maka makauli kammo ket miligtah yay ahawa mo? Wanabay met kammon lakin māmteg. Tatanda mo nayi, maka makauli kammo ket miligtah yay ahawa mo?

Hiyay Pagbi-ay kanan Apo Dioh

¹⁷ Agya wanabay man, hiyay balang magha kanyo ket katapulan a mikakaanti ha kahahaad na ha hinagyat na yan Apo Dioh a pagtao na boy pahulong a magbi-ay ha nanagyatan nan Apo kana. Yati ye an-ibilin ko ha kaganaan a pangkat lan māmteg. ¹⁸ Alimbawa, no hiyay

maghay laki, ket tuli ya ha hinagyat na yan Apo Dioh a pagtao na, wanabay yayna tana. Ket no ahe ya po met natuli, ahe nayna katapulan a patuli. ¹⁹ Ta aliwan maalaga no natuli o ahe ye maghay laki. Hiyay maalaga ket hiyay panumbong na ha bibilin nin Dioh. ²⁰ Kaya-bay hiyay balang magha, ket katapulan a mikakaanti ya ha kahahaad na ha hinagyat na yan Apo Dioh a pagtao na. ²¹ No ipoh ka ha hinagyat na kan Apo Dioh a pagtao na, adi ka angkayoot. Noba no main kan madyag ta-omen ka mapalihway, diyagen moyna. ²² Ta hiyay maghay ipoh ha hinagyat na yan Apo Jesus a pagtao na, ket malihway yayna ha pamilew na. Ket hiyay aliwan ipoh ha hinagyat na yan Cristo a pagtao na, ket ipoh na yaynan Cristo. ²³ Timbeh na kawon Apo Dioh nin mayadet a alaga makauli ha pagkamatey nan Cristo ha kodoh. Adi kawoyna paipoh ha tao. ²⁴ Kaya-bay kakatongno, hiyay balang magha kanyo, katapulan a mikakaanti ha kahahaad na ha hinagyat na yan Apo Dioh a pagtao na.

Hiyay tungkol kanlan Babalatang boy kanlan Bawon Babayi

²⁵ Haanin, hiyay tungkol met kanlan babalatang, homain akon mahabi a bilin nan Apo Dioh. Noba bilang taon mapatayaan uli ha ingalo nan Apo Dioh, wanae ye mahabi ko. ²⁶ Uli ha kaidapan kananyatin panaon, mamanged po a wanabay yo tana a ahe makiahawa. ²⁷ No main kaynan ahawa, adi kaynan ampakihiyay. Ket no homain ka po ahawa, adi mo yaynan ihipen ye

mangahawa. ²⁸ Noba no makiahawa ka man, aliwan kahalanan. Ket hiyay maghay balatang, no makiahawa ya, ahe ya magkahalanan. Noba hilay main anan ahawa, ket magdiha hilan kaidapan. Yabayti yay labay kon maliklikan yo.

²⁹ Kakatongno, hiyay labay kon habiyen, ket matekbe anan bengat ye napatla a panaon tawo ihti ha babe-luta. Kaya-bay hilay main anan ahawa, katapulan a paghilbiyan la yan luboh ye Apo a ba-mon homain hilan ahawa. ³⁰ Hilay antumangih, magbi-ay hila a ba-mon ahe antumangih. Hilay angkaaliket a ba-mon ahe hila angkaaliket. Hilay ampanaliw a ba-mon aliwa lan konin ye hinaliw la. ³¹ Boy hilay ampanggawi nin babagay ihti ha babe-luta, ahe la dayi ibuton ye ihip la kanlan hilain a babagay. Ta kaganaan a babagay ihti ha babe-luta ket maanam.

³² Labay ko dayin homain kawon pakayootan ha bi-ay yo. Ta hiyay lakin homain ahawa, ampaghipegan nay panyag na nin abala na kanan Apo, no way-omen na yan mapaaliket ye Apo.

³³ Noba hiyay lakin main ahawa, ampaghipegan nay babagay ihti ha babe-luta, no way-omen na yan mapaaliket ye ahawa na. ³⁴ Ulin yati, angkadakay ye ihip na. Noba hilay babalatang boy hilay bawon babayi, hiyay paghilbi la kanan Apo ye ampaghipegan la, ta labay lan luboh a italadan ye hadili la ha paghilbi kana. Noba hiyay babayin main anan ahawa, hilay babagay ihti ha babe-luta ye ampaghipegan na, no way-omen naya po mapaaliket ye ahawa na.

³⁵ Anhabiyen ko yati ha ikanged yo. Ahe katawo ambawalan a magkahal. Labay kon

bengat a mapatunong ye bi-ay yo ta-omen yo yan luboh a mapaghilbiyan ye Apo.

³⁶ Haanin, hiyay tungkol met ha maykabaang, no ha ihip nan laki ket agnayna angkabenbenan ye tanam na kanan kabaang na, kaya-bay angkaihipan na a mamanged po no magkahal hilayna, ket magkahal hilayna. Aliwan kahalanan yain.

³⁷ Noba no luboh ha ihip nan laki ye ahe magkahal a ahe yan bengat angkapilit ta angkabenbenan ye tanam na, ket manged yain. ³⁸ Kaya-bay manged no magkahal ya. Noba mamanged po ye homain ahawa.

³⁹ Hiyay babayi, legan angkabi-ay ya po ye ahawa na, ket nakah-el ya kana. Noba no matey yaynay ahawa na, malyadi yayna man makiahawa ha ayaman a lalaki a labay na, dapot tana ha maghan māmteg nan Apo Jesus.

⁴⁰ Ha ihip ko, mahahayaghag ya no agyayna makiahawan uman. Ket ha ihip ko, wanabay met ye anhabiyen nan Ihpiditon Dioh a anti kangko.

8

Hiyay tungkol ha Pamangan a Naihagpa ha Diohdiohan

¹ Haanin, hiyay tungkol met ha pamangan a naihagpa kanlan diohdiohan no malyadi tawon kanen o ahe, anhabiyen yo, “Hikitawon kaganaan ket main tinanda.” Peteg yain. Noba wanae met ye mahabi ko. Hiyay tinanda ye ampakapalambong ha tao. Noba hiyay pangado ye ampakapapah-ey ha magha boy magha.

² Ayaman a ampangibaan a malabong anay

tinanda na, ket kulang po ateed ye tinanda na.
³ Noba hiyay ampangado kanan Apo Dioh, ket katatanda na yan Apo Dioh.

⁴ Kaya-bay no hiyay tungkol ha pamangan a naihagpa ha diohdiohan, tanda tawoyna a “hilatin diohdiohan ket aliwan peteg a dioh.” Ta tanda tawoynabay met a “mamagha yan bengat ye Dioh.” ⁵ Anhabiyen lan kanayon a main didioh ha langit boy ha babe-luta boy malabong hilay angkahabtan a didioh boy aapo.
⁶ Noba kantawo, mamaghan bengat ye Dioh tawo. Hiyabay ye Bapa a namalhowa nin kaganaan boy angkabi-ay kitawo ta-omen maghilbi kana. Boy mamaghan bengat ye Apo, hiyabay ye Apo Jesu Cristo. Ket napalhowa ye kaganaan makauli kana boy angkabi-ay kitawo makauli kana.

⁷ Noba main nangaanon māmteḡ ye ahe nagtanda nin kapteḡan tungkol ha diohdiohan. Hilay nangaano kanla, ket nikakaanti po ha ihip la ye tungkol ha diohdiohan. Kaya-bay angga haanin, no mangan hilaḡ pamangan a naihagpa ha diohdiohan, ha ihip la ket kalamo hilayna ha panggalang ha diohdiohan. Ulin yatin ihip la, nabaan la a nagkahalanan hilayna.

⁸ Noba hiyay kapteḡan, aliwan pamangan ye makapihaley kantawo kanan Apo Dioh. No kenen tawo man o ahe, aliwan yati ye makapiuman kantawo ha pamilew nan Apo Dioh.

⁹ Noba mag-alla kitawo met. Maka no hiyay kalihwayan tawon mangan nin hinyaman ket pagkahalananan nin taon nikakaanti ha ihip na ye tungkol ha diohdiohan. ¹⁰ Alimbawa, tanda

moyna a hiyay diohdiohan ket aliwa yan peteg a dioh. No makew ka ha loob nin timplon diohdiohan boy mangan nin naihagpa ha diohdiohan, ket makit na kan katongno mo a nikakaanti ha ihip na ye tungkol ha diohdiohan, maoy-oy yan mangan nin naihagpa ha diohdiohan agya maloke ha ihip na, kali? No wanabay ye malyadi, nagkahalanan yayna. ¹¹ Uli ha “tinanda” mo, mipalakew ya lano ha kapaduhaan ye katongno mon nakbeh met ha pagkamatey nan Cristo ha kodoh. ¹² Ha wanabay a dinyag mo, nagkahalanan kayna kanan katongno mo ha pamteg, ta naoy-oy mo yan manyag nin kahalanan kana ha ihip na. Ulin yain, nagkahalanan kayna met kanan Cristo. ¹³ Kaya-bay no hiyay kena a kena ko ye pagkahalananan nin katongno ko, ahe koyna kena ta-omen ya ahe magkahalanan.

9

Hiyay Katulidan boy Katungkolan nin maghan Apohtol

¹ Haanin, malihway ako, kali? Magha koynan apohtol, kali? Hiyay Apo tawon Jesu Cristo ye napakit kangko, kali? Uli ha paghilbi ko kana, ket nag-ilyadi kawon māmteg, kali? ² Agya po man ahe lako ambalayan a apohtol nin kanayon, ket angkahigudo kon ambalayan yoko, ta hiyay pamakimamagha yo kanan Apo Jesus ye pamapteg a apohtol na kon Apo Jesus.

³ Haanin, yati ye pakibat ko kanlan tataon ahe ampamalay kangko a apohtol na kon Apo.

⁴ Bilang aapohtol, main kayin katulidan a man-anggap nin pamangan boy inomen kanlan an-adalan mi, kali? ⁵ Alimbawa, main akon ahawa ket ampamteg ya met. Main akon katulidan a mangilamo kana a omen ha andiyagen lan kakatongno nan Apo Jesus, Pedro boy kanlan kanayon po a aapohtol, kali? ⁶ Maka habiyen la met nin kanayon a hikayin bengat Bernabe ye katapulan a mag-obdan ikabi-ay mi. Noba ahe malyadi, kali?

⁷ Homain hundaloh a gahtohan nay paghilbi na. Homain met mānanem a ahe ampakinabang nin dawan tanem na. Boy homain met ampag-pahtol nin kambing a ahe ya ampakinabang nin gatah kakambing na.

⁸ Hiyay anhabiyen ko, ket aliwan bengat ihip nin tao, no aliwan, yabay-in ya met ye anti ha Bibilin. ⁹ Ta wanae ye bilin a impahulat kanan Moises, “Adi moya ambohalan ye baka legan an-ipanggiek moya.”* Baka nayi ye andektan nan Apo Dioh? ¹⁰ Ahe! Hikitawo ye andektan na, ta naihulat yatew uli kantawo. Ta nailalayi kayi ha ampangadado boy ha ampanggiek a ampanigudo nin dakay na ha apit. ¹¹ Haanin, ulita hikayi ye nananem nin naihpidotowan a bini kanyo a hiyay Manged a Balita a tungkol kanan Cristo, mabyat anan tubat nayi no mangibat kanyo ye pagbi-ay mi? ¹² No hilay kanayon a ampanipatanda kanyo nin Manged a Balita, ket main hilan katulidan a mangibat kanyo ye pagbi-ay la, ket lalalo ana kammi. Noba ahe

---

* 9:9 Deuteronomio 25:4.

miya ginawi yain a katulidan, no aliwan tineeh mi ye kaganaan ta-omen homain makahaad ha pagkaitayak nin Manged a Balita a tungkol kanan Cristo. ¹³ Kamatandaan yoynabay met a hilay ampaghilbi ha Timplo, ket ibat met ateed ha Timplo ye pamangan la. Wanabay met ateed kanlan ampaghilbi ha pangihagpaan nin idigalo. Angkadakayan hila met ha inhagpa. ¹⁴ Wanabay hila met ye ampangipatanda nin Manged a Balita. Imbilin nan Apo Dioh a hukat hilan mananggap nin ikabi-ay la kanlan ampangipatandaan la.

¹⁵ Noba homain akon bega ginawi kanlan hilain a katulidan. Boy ahe ko inhulat yati ta-omen yo kon biyan nin ikabi-ay ko. Kalalabay ko po ye matey dinan ha maalih ya kangko ye maipagmayadet ko a pangipatanda ko nin Manged a Balita a homain upa.

¹⁶ Noba ahe malyadin ipagmayadet ye pangipatanda kon Manged a Balita, ta yati ye katungkolan ko. Kaya-bay kakaingalo ko no ahe koya ipatanda ye Manged a Balita. ¹⁷ No kalabayan kon bengat ye pangipatanda ko, main akon anhigudowen a upa. Noba andiyagen kon bengat yati bilang panupad ko ha katungkolan a impataya nan Apo Dioh kangko. ¹⁸ Hinya awod ye upa ko? Hiyay upa ko, hiyay pangipatanda ko nin Manged a Balita a homain bayad boy hiyay agko panggawi nin katulidan ko ha pangipatanda ko nin yati.

¹⁹ Agya malihway ako boy aliwan ipoh nin ayaman, napaipoh ako ha kaganaan ta-omen ako makakumbinyo nin malalabong po a tatao

a mamteg kanan Cristo. ²⁰ No anti ko kanlan kapadiho kon Jujudio, ket ampagbi-ay ako met a omen ha Judio ta-omen ko hila makumbinyo a mamteg kanan Cristo. Agya ahe ako hakop nin bibilin lan Jujudio, anhumbongen ko hilayati ta-omen ko hila makumbinyo. ²¹ No anti ko met kanlan aliwan Judio a ahe ampanumbong ha bibilin lan Jujudio, ahe ko met anhumbongen yatew ta-omen ko hila makumbinyo a mamteg kanan Cristo. Noba aliwan labay habiyen a agkoyna anhumbongen ye Bibilin nan Apo Dioh, ta hiyay kaptegan, anhumbongen koy bibilin nan Cristo. ²² No anti ko kanlan mangakapey ha pamteg, ket ampakilakwan ko hila ta-omen ko hila mapapah-ey ha pamteg la kanan Cristo. Ampakilakwan ko ye kaganaan a tatao ta-omen ha agya hinyaman a papadan, ket miligtah hilay nangaano kanla. ²³ Andiyagen ko yatin kaganaan ta-omen mitayak ye Manged a Balita boy madakayan ako met nin kangedan nin Manged a Balita.

²⁴ Ha panumbong tawo kanan Apo Dioh, ket mailalayi kitawo kanlan māmakilumba nin pamayew a mayew hilan kaganaan ye mak-ilumba, noba mamaghan bengat ye makatanggap nin plimyo. Kaya-bay pakaapehen yon matanggap ye plimyo yo. ²⁵ Hilay kaganaan a māmakilumba, ket ampag-ilmaw hilan manged ta-omen la matanggap ye plimyo a ahe mag-buyot. Wanabay met kantawo. Ampag-ilmaw kitawon manged ha panumbong kanan Apo Dioh ta-omen tawo ya matanggap ye plimyo a mikakaanti makanoman. ²⁶ Kaya-bay ha panum-

bong ko kanan Apo Dioh a nailalayi ha pamayew, ket ahe ako ampayew a homain an-ugoten. Ket no mailalayi ako ha maghan māmakidihmog, tepe dihmog ko, ket aliwan angin ye andihmogen ko, no aliwan hiyay kalaban ko. ²⁷ Ampaidapan ko ye laman ko boy ampakabenbenen ta-omen ko ahe mahumbong ye mangaloke a kalabayan na. Ta no ahe ko benbenen, maka pangayadi kon maipatanda ye Manged a Balita kanlan kanayon, ket hiko po ye ahe makatanggap nin plimyo a ibat kanan Apo Dioh.

10

Hiyay Babala tungkol ha Panggalang ha Diohdiohan

¹ Kakatongno ko, labay kon ipaihip kanyo ye nangalyadi hatew kanlan nangaunan tutoa tawo ha kalamo la yay Moises. Ha angkumodang hila, ket inameyan hilan kaganaan nin owep a amfangibagnoh kanla boy nilumipay hilan kaganaan ha Dagat a Matibya.* ² Ket makauli ha owep boy ha dagat, nabawtihmowan hilan kaganaan bilang mānubong nan Moises. ³ Nangan hilan kaganaan nin mamaghan kalahin pamangan a ibat kanan Apo Dioh.† ⁴ Boy ninom hilan lanom a pinadawoy nan Apo Dioh a ibat ha mamaghay dapah. Ket yatew a dapah, hiyabay ye Cristo a ampakilamo kanla a ampamyay nin katapulan la.‡ ⁵ Noba agya wanabay man, ahe ya naaliket ye Apo Dioh ha kalabongan kanla.

---

* **10:1** Exodo 13:21-22. † **10:3** Exodo 16:31-35. ‡ **10:4** Exodo 17:3-6.

Kaya-bay nagkaibatak-batak ha wangwang ye babangkay la.

⁶ Yatew a nangalyadi kanla ket bilang tanto kantawo haanin ta-omen tawo ahe malabayan ye mangaloke a omen ha didinyag la hatew boy ⁷ adi kitawo manggalang ha diohdiohan a omen ha dinyag la. Ta wanae ye naihulat, “Hilay tatao, nagpihta hila, nangan boy ninom hila boy tinumalek hilan nanggalang ha diohdiohan.” § ⁸ Adi kawo ampaydadamog a omen ha dinyag la. Ta uli ha paydamog nin nangaano kanla, ha maghay mangaamot bengat, ket luwampo boy tatloy libo ye nangamatey kanla.* ⁹ Adi yoya anhuboken ye Cristo a omen ha dinyag la. Ta uli ha panubok nin nangaano kanla kanan Apo Dioh, ket tinuka hila nin bibikat a impatey la. ¹⁰ Adi yoya ampaytatalabotoban ye Apo a omen ha dinyag la. Ta uli ha paytatalabotob nin nangaano kanla, ket pinatey na hilan anghil nin Dioh.†

¹¹ Nangalyadi yatew kanla bilang adal kanlan kanayon boy naihulat bilang tanto kantawon angkabi-ay kananyatin huyot a panaon.

¹² Kaya-bay ayaman a ampanghip a mapah-ey yayna ha pamteg na, ket mag-alla ya, ta maka maoy-oy ya met a magkahalanan. ¹³ Balang tukho a angkadihaan mo, ket nadihaan la met nin kanayon. Agya wanabay man, hiyay Apo Dioh, ket mapatayaan ya ha pangako na boy ahe na kitawo paolayan a matukho nin ahe tawon mababa a labanan. Kaya-bay no lumateng ye

---

§ 10:7 Exodo 32:6. * 10:8 Bibilang 25:1-9. † 10:10 Bibilang 16:41-49.

tukho kanyo, ket manyag yay Apo Dioh nin papadan ta-omen yo maliklikan.

Hiyay Panghipan nin Pagkamatey nan Apo Jesu Cristo

¹⁴ Kaya-bay an-adoen kon kakatongno, adi kawo ampanggalang ha diohdiohan. ¹⁵ Tanda ko a ampakataloh kawo. Kaya-bay pakaihipen yon manged ye anhabiyen ko. ¹⁶ Tepe ampaytipon kitawo bilang panghipan nin kamateyan nan Cristo, main kitawon inomen a ampahalamatan kanan Apo Dioh a mangimamagha kantawo ha daya nan Cristo. Main kitawo met tinapay a binih-ilbih-il a angkanen a mangimamagha kantawo ha laman nan Cristo. ¹⁷ Kaya-bay ulita mamaghan tinapay bengat ye ampaybibih-ilan tawon kanen, agya malabong kitawo, ket bilang kitawoyonan mamaghan laman.

¹⁸ Ihipen yo hilay Israelita. Hilay ampangan nin inhagpa ha pangihagpaan nin idigalo, ket kabilang hila kanlan ampangihagpa kanan Apo Dioh. ¹⁹ Hinya awod ye labay kon habiyen? Peteg nayi a hilay diohdiohan o hiyay paman-gan a naihagpa kanla, ket main ya nayi hilbi? ²⁰ Homain! Ta hiyay kaptegan, hiyay pangihagpa lan tatao ha diohdiohan, ket hilay mangaloke a ihpidito ye anhagpaan la, aliwan hiyay Apo Dioh. Ket ahe ko labay a kabilang kawo kanlan am-pangihagpa kanlan mangaloke a ihpidito. ²¹ Ahe kawo malyadin minom ha baho nan Apo bilang pamakidungo yo kana, ket pangayadi, minom kawoyna man ha baho lan mangaloke a ihpidito bilang pamakidungo yo kanla. Ahe kawo met

malyadin makidungo kanan Apo, ket pangayadi, makidungo kawoyna man kanlan mangaloke a ihpidito. ²² Labay tawo nayi a mangimon yay Apo? Makapalyadiyan kitawo nayi dinan na?

Hiyay Kalihwayan lan Māmteg

²³ Anhabiyen lan kanayon, “Malyadi tawon diyagen ye hinyaman,” noba aliwan kaganaan ket ikanged o makahaglap. ²⁴ Aliwan bengat hadili yon ikanged ye pakaapehen yo, no aliwan agya hiyay ikanged la met nin kanayon.

²⁵ Makna yoy hinyaman a kena a angkahaliw ha panaliwan. Adi yoyna antepeten no naihagpa ya ha diohdiohan o ahe ta-omen kawo ahe mayoot. ²⁶ Ta wanae ye naihulat a Habi nin Dioh, “Hiyay babe-luta boy kaganaan a anti ihti, ket konin nan Apo Dioh.”[‡]

²⁷ No kumbidaen na kawon ahe ampamteg a mangan ha baey na ket labay yoy makew, kanen yo ye hinyaman a iapag la kanyo. Adi yoyna antepeten no naihagpa ya ha diohdiohan o ahe ta-omen kawo ahe mayoot. ²⁸ Noba no main maghabi kanyo, “Naihagpa yain ha diohdiohan,” ket adi yoyna kanen, uli kanan naghabi kanyo ta-omen homain mayoot. ²⁹ Aliwan hika ye labay kon habiyen a ahe mayoot, no aliwan hiyay naghabi kammo.

Maka habiyen la met nin kanayon, “Taket ta mahaad ye kalihwayan ko ulin bengat ha anhipen nin kanayon a tao? ³⁰ Pinahalamatan koya met kanan Apo Dioh ye kinan ko, taket ta andelawen lako po?”

[‡] **10:26** Kakanta 24:1.

³¹ Yati ye pakibat ko. No mangan o minom kawo man, o hinyaman ye diyagen yo, ket diyagen yo ha ikadangal nan Apo Dioh. ³² Adi kawo dayi manyag nin hinyaman a pagkahalananan lan Jujudio o aliwan Judio o pangkat lan māmteg nan Apo Dioh. ³³ No aliwan tuwaden yoko. Ta hiyay ampakikwanan ko, ket aliwan hiyay ikanged ko, no aliwan hiyay ikanged nin kaganaan ta-omen hila miligtah.

11

¹ Tuwaden yoko awod a omen ha panuwad ko kanan Apo Cristo.

Hiyay tungkol ha Pagtulong ha Panggalang kanan Apo Dioh

² Andangalen katawo, ta lanang yo kon angkaihipan boy anhumbongen yo hilay in-aadal ko. ³ Haanin, labay kon matandaan yo a hiyay Cristo ye pinagkaō nin balang laki. Ket hiyay laki met ye pinagkaō nin babayi. Ket hiyay pinagkaō na met nin Cristo, ket hiyay Apo Dioh. ⁴ No nakatulong yay maghay laki a ampakigwang o ampangihabi nin Habi nin Dioh, ket impading-ey na yaynay Cristo a pinagkaō na, ta ba-mon aliwaynan hiyay Cristo ye pinagkaō na. ⁵ No hiyay babayi, ket ahe ya nakatulong a ampakigwang o ampangihabi nin Habi nin Dioh, ket impading-ey na yaynay laki a pinagkaō na, ta ba-mo yaynan kohkoh. ⁶ No ahe na labay ye magtulong, magpakohkoh ya tana. Haanin, no makakading-ey

ha maghay babayi ye magpakohkoh, magtulong ya awod.*

⁷ Ahe anan katapulan a magtulong yay laki, ta hiyabay ye kadangalan nan Apo Dioh boy napalhowa yan omen ha wangih na. Noba hiyay babayi, kadangalan na yan laki. ⁸ Ta hiyay naunan laki, ket ahe ya nangibat ha babayi, no aliwan hiyay naunan babayi ye nangibat ha laki. ⁹ Ta ahe ya met napalhowa ye laki a pagkalamo nan babayi, no aliwan hiyay babayi ye napalhowa a pagkalamo nan laki. ¹⁰ Uli kananyati boy uli kanlan aanghil, hiyay babayi ket katapulan a magtulong ya bilang pagkakitan a main ampanakop kana.

¹¹ Noba kanlan ampakimamagha kanan Apo Jesus, hiyay babayi, ket katapulan na yay laki. Wanabay ya met ye laki, katapulan na yay babayi. ¹² Nangibat ya man ye naunan babayi kanan laki. Paibat ana hatew, hilay kaganaan a lalaki, ket in-anak nin babayi. Noba ibat kanan Apo Dioh ye kaganaan.

¹³ Hikawoynay maghabi no huhto o ahe a ahe yan nakatulong ye maghan babayi legan ampakigwang ya kanan Apo Dioh ha paytipon lan māmteg. ¹⁴ Aliwa nayi a paibat ana hatew, ket kaugalian anan matekbe ye labok nin laki? Kaya-bay makakading-ey ye laki no makadang ye labok na. ¹⁵ Noba kadangalan nin babayi ye makadang a labok, ta in-ibyay nan Apo Dioh kana a pinagkatulong na. ¹⁶ Noba no main man

---

* **11:6** Hatew, hiyay pagtulong nin babayi ket aliwan bengat ulita malay-ep, no aliwan pagkakitan no hinya yan pamilya.

malabay makingatngat nin tungkol kananyati, homain kayinan mahabi a kanayon a kaugalian mi. Ket wanabay met ateed ye andiyagen nin kaganaan a pangkat nin māmteg nan Apo Dioh.

Hiyay Pandem nan Apo

(Mateo 26:1-29; Marcos 14:22-25; Lucas 22:14-20)

¹⁷ Noba hiyay babagay a habiyen ko kanyo haanin, ket ahe katawoyna madangal. Ta hiyay paytipon yo a ikanged yo dayi, ket ingkaloke yo met manayti. ¹⁸ Muna-muna, nabalitaan ko a tepe maytipon kawo bilang māmteg nan Apo, ket naypapangkat kawo. Ket kadihko, pamtegan ko yain. ¹⁹ Peteg a katapulan a malyadi yain ta-omen matandaan no aya kanyo ye peteg a māmteg. ²⁰ Ha paytipon yo bilang panghipan nin pandem nan Apo, ket aliwan hiyay pandem nan Apo ye angkadyag yo. ²¹ Ta no mangan kawo, ahe kawoyna ampay-agad boy ahe yo hila po andakayan ye kakatongno yo. Kaya-bay hiyay angkalyadi, hilay kanayon, nangabhoy ana. Hilay kanayon met, angkabtil po. Ket hilay kanayon met, nalahing ana. ²² Agi! Homain kawo nayi babaey a panganan boy pinoman yo? Taket ta an-umihen yoy pangkat lan māmteg nan Apo Dioh boy ampading-eyan yo hilay mangaidap? Hinya awod ye labay yon diyagen ko kanyo? Dangalen katawo nayi? Ahe ya bega malyadi yain!

²³ Yati ye adal a natanggap ko kanan Apo, ket in-adal koyna met kanyo. Kananyatew a madeplem a iopit yay Apo Jesus, ket nangwa

yan tinapay. ²⁴ Ha nayadi nan pinahalamatan kanan Apo Dioh, ket binih-ilbih-il na boy hinabi na, “Yatin tinapay ye pinagkalaman ko a anihagpa ko ha ikanged yo. Diyagen yo yati bilang panghipan kangko.” ²⁵ Pangayadi lan nangan, kingwa na met ye bahon alak. Ket hinabi na kanla, “Yatin alak ye pinagkadaya ko a mamapteg nin bayon kahundoan nan Apo Dioh ha tao. Tepe minom kawo nin yati, diyagen yo bilang panghipan kangko.” ²⁶ Ta tepe mangan kawo nin yatin tinapay boy minom nin yatin inomen, ket man-ipatanda yo ye pagkamatey nan Apo Jesus angga ha mag-udong ya.

²⁷ Kaya-bay ayaman a mangan nin yatin tinapay o minom nin yatin inomen a main aliwan huhton ihip, ket ampagkahalanan yayna kanan Apo Jesus, ta an-umihen nay laman boy daya na. ²⁸ Kaya-bay balang tao, katapulan a pakabokitkiten na po munan manged ye hadili na, bayo ya mangan nin yatin tinapay boy minom nin yatin inomen. ²⁹ Ta ayaman a mangan nin yatin tinapay boy minom nin yatin inomen a ahe ampamaalaga nin laman nan Cristo, ket nangan yayna boy ninom nin ikaduha na. ³⁰ Kaya-bay malabong kanyo ye makapey boy ampaghakit. Ket hilay nangaano kanyo, natey ana.

³¹ Noba no pakabokitkiten tawo po munan manged ye hadili tawo, ket ahe na kitawo paduhaan Apo Dioh. ³² Noba no paduhaan na kitawon Apo Dioh, an-itoynong na kitawon bengat ta-omen kitawo ahe mailamo a mapaduhaan kanlan tataon ahe ampanumbong kana.

³³ Kaya-bay kakatongno ko, no maytitipon kawon mangan ha pandem nan Apo, may-aagad kawo. ³⁴ Ket no main mabitol kanyo, mangan ya po muna ha baey na ta-omen ya ahe magilyadin pakaduhaan yo ye paytitipon yo. Hiyay tungkol met ha kanayon a gotgot a inhulat yo, ket ipatunong koyna lano ha panlumamateng ko ihen.

12

Hilay Binaba a An-ibyay nin Ihpitudon Dioh

¹ Haanin kakatongno, hiyay tungkol met ha binaba a an-ibyay nin Ihpitudon Dioh, labay kon matandaan yoy kaptegan tungkol kananyati.

² Hatew ha ahe kawo po namteg kanan Apo, natalingo kawon nanggalang ha diohdiohan a ahe met ampakahabi. ³ Kaya-bay labay kon matandaan yo a no an-ibagnoh na yan Ihpitudon Dioh ye maghay tao, ahe na malyadin habiyen,

“Humpaen yay Jesus.” Boy no ahe ya an-ibagnoh nin Ihpitudon Dioh ye maghay tao, ahe na met malyadin habiyen, “Hiyay Jesus ye Apo!”

⁴ Nakahinadi ye binaba a an-ibyay nin Ihpitudon Dioh, noba mamaghan bengat a Ihpitudon ye ampamyay. ⁵ Nakahinadi ye papadan ha paghilbi, noba mamagha ya met ateed a Apo ye ampaghilbiyan. ⁶ Nakahinadi met ye anipadyag nan Apo Dioh. Noba hiya met ateed ye ampamyay nin binaba ha balang magha a manyag nin yatew.

⁷ Hiyay balang maghan mamteg, ket ambiyan na hilaan Ihpitudon Dioh nin binaba ha ikanged nin kaganaan. ⁸ Hiyay magha, ambiyan nan

Ihpiditon Dioh nin binaba a mangihabi nin habin kadunongan. Ket hiyay magha met, binaba a mangihabi nin tinanda a an-ipaihip nin Ihpiditon Dioh. ⁹ Ket hiya met ateed a Ihpidito ye ampamyay kanlan kanayon nin mayadet a pamteg kanan Apo Dioh. Ket kanlan kanayon met, kapalyadiyan a mamaitaah kanlan ampaghakit. ¹⁰ Hilay kanayon po, ambiyan na met nin kapalyadiyan a manyag nin kapagtakaan. Ket hilay kanayon, binaba a mangihabi nin Habi nin Dioh. Ket hilay kanayon po, binaba a makatanda no hiyay anhabiyen nin maghay tao, ket ibat yan peteg ha Ihpiditon Dioh o ahe. Boy hilay kanayon po, binaba a maghabi nin lumbo a habi a ahe la naadal. Ket hilay kanayon met, binaba a mangipalinaw nin yatew a hahabi. ¹¹ Noba mamagha met ateed a Ihpiditon Dioh ye namyay nin hilati. Ket an-ibyay na kanlan balang magha ye labay nan ibyay.

Mamaghan Laman noba Malabong ye Pahan

¹² Hiyay laman nin tao ket malabong a pahan, noba mamaghan bengat a laman. Wanabay met ateed kantawon māmteg a pinagkalaman nan Cristo. Malabong a māmteg noba bilang mamaghan laman. ¹³ Ta hikitawon kaganaan, Judio man o ahe, ipoh man o ahe, ket nabawtihnawan ta-omen kitawo mag-ilyadin mamaghan laman makauli ha mamaghan Ihpidito. Ket hiya met ateed a Ihpidito ye in-ibyay kantawon kaganaan.

¹⁴ Ta hiyay laman, aliwan bengat mamaghan pahan no aliwan malabong. ¹⁵ Haanin, no

habiyen nin bitih, “Hi! Aliwa akon gamet, kaya-bay aliwa na kon pahen nin laman,” peteg laweh a aliwa yan pahen nin laman? ¹⁶ No habiyen na met nin talinga, “Hi! Aliwa kon mata, kaya-bay aliwa kon pahen nin laman,” peteg laweh a aliwa yan pahen nin laman? ¹⁷ No matan bengat ye laman, ahe ya makange, kali? Boy no talingan bengat ye laman, ahe ya makadaep, kali? ¹⁸ Noba hiyay Apo Dioh, pinalhowa nay laman tawo a main nakahinadi a pahen. Ket impohto na hila ha labay nan pangipohtowan. ¹⁹ Ta no hiyay matiboen laman ket nadyag yan mamaghay pahen, ket ahe ya mahabtan a laman, kali? ²⁰ Hiyay kaptegan, malabong a pahen ye laman, noba mamaghan teed a laman.

²¹ No wanabay awod, ahe malyadin habiyen nin mata ha gamet, “Ahe kata katapulan.” Ahe met malyadin habiyen nin ō ha bitih, “Ahe kata katapulan.” ²² No aliwan, hilay papahen nin laman a ba-mon makapey, ket hila po manayti ye katapulan tawo. ²³ Aliwa nayi a hilay papahen nin laman a angkabaan tawon aliwan minga maalaga, ket anhayhayen tawo yan manged? Ket hilay papahen a ahe malyadin ipakit, ket antagpenan tawo, kali? ²⁴ Noba hilay papahen a malyadin ipakit, ket aliwaynan katapulan a tag-penan. Ha dinyag nan Apo Dioh ye laman tawo, binyanan na hila igit a kadangalan ye papahen a angkabaan tawon aliwan minga madangal ²⁵ ta-omen homain paypapangkat, no aliwan mapaymahakit ha magha boy magha. ²⁶ Kaya-bay no angkahakitan ye maghay pahen nin laman,

ket angkahakitan met ye kaganaan a papahen. Ket no mapadanganan ye maghay pahen, ket angkaaliket met ye kaganaan a papahen.

²⁷ Hikawon kaganaan ket mamaghan pinagkalaman nan Cristo. Ket hiyay balang magha kanyo, papahen nin pinagkalaman na. ²⁸ Ket kananyatin pangkat lan māmteḡ, namili yay Apo Dioh nin maghilbi ha balang magha. Hiyay una, aapohtol. Hiyay ikalwa, podopita. Hiyay ikatlo, māngiadāl. Binyan na hila met ye kanayon nin binaba a manyag nin kapagtakaan, mamaitaah nin ampaghakit, managlap, mamaala boy maghabi nin lumbo a habi a ahe la naadal.

²⁹ Aliwan kaganaan ket apohtol, māngihabin impahabi nin Dioh o māngiadāl. Aliwan kaganaan ket binyanan nan binaba a manyag nin kapagtakaan, ³⁰ o mamaitaah nin ampaghakit, maghabi nin lumbo a habi a ahe na naadal o mangipataloh nin yatin habi. ³¹ Kaya-bay pakakwaen yon matanggap ye maaalaga po a binaba a an-ibyay nin Ihpediton Dioh. Ket haanin, ipatanda koya kanyo ye pinakamaalaga ha kaganaan.

13

Hiyay Pangado

¹ Agya po man ampakahabi ko nin nakahinadi a habi lan tatao boy habi lan aanghil, no homain ako met pangado, ba-mo koynan bengat batingting a ampakabakling o palayi a mahneg. ² Agya po man main akon binaba a mangihabi nin

impahabi nin Dioh boy pagkataloh ha kaganaan a monikala nin Dioh a ahe na po impatanda, boy anti man kangko ye kaganaan a tinanda boy no main ako man mayadet a pamteg ta-omen koya maipalakew ye mamapantay, noba no homain ako met pangado, ket homain akon hilbi. ³ Ket no an-ibayay ko man ye kaganaan a babandi ko kanlan mangaidap boy ihagpa ko man ye laman ko ta-omen ulamen, noba no homain ako met pangado, homain akon bega pakinabang.

⁴ Hiyay taon ampangado, ket mapagteeh ya boy maanoh, ahe ya angkaibeg, ahe ya malam-bong o matanghit. ⁵ Mapamiha ya, aliwan bengat ye hadili nan ikanged ye an-ihipen na, ahe yan mapangapoot boy ahe yan ampangitanem nin hakit nakem. ⁶ Ahe na angkaaliketan ye mangaloke a didiyag, no aliwan hiyay kaptegan bengat ye angkaaliketan na. ⁷ Hiyay taon ampangado ket mapangikpe, mapamataya, main kahigudowan ha kaganaan, boy mapagteehan nay kaganaan.

⁸ Main anggaan ye pangihabi nin impahabi nin Dioh. Main anggaan ye paghabi nin lumbo a habi a ahe naadal. Main anggaan ye pangihabi nin tinanda. Noba homain yan anggaan ye pangado. ⁹ Ahe po genap ye tinanda tawo boy hiyay binaba tawon mangihabi nin impahabi nin Dioh. ¹⁰ Noba lano ha genap anay kaganaan, ket maanam anay aliwan genap.

¹¹ Ha anak ako po, hiyay paghabi ko, pangihip ko boy hiyay pagkataloh ko, ket omen ha anak. Noba ha matoa koyna, inalih koynay ugali anak.

¹² Haanin a panaon, hiyay pagkatanda tawo

kanan Apo Dioh, ket ba-mon makolapon anino a angkakit ha halamin, noba maabot lano a makit tawo yan adap-adapan. Makandin bengat ye tinanda ko haanin. Noba maabot met lano a matandaan ko ye kaganaan a omen ha pagkatanda nan Apo Dioh kangko.

¹³ Haanin, hilayatin tatlo ye mikakaanti, hiyay pamteg, kahigudowan boy pangado. Noba hiyay pangado ye pinakamaalaga.

14

Hiyay tungkol ha Binaba a An-ibyay nin Ihpiditon Dioh

¹ Kaya-bay paghehpetan yon adoen ye kapadiho yon tao. Boy pakakwaen yoy mabyayan nin hilatin binaba a an-ibyay nin Ihpiditon Dioh, lalo ana ye pangihabi nin an-ipahabi nin Dioh.

² Ta hiyay ampakahabi nin lumbo a habi a ahe na naadal, ket ampakitongtong ya kanan Apo Dioh, aliwan ha tao. Homain ampakataloh kana, ta makauli ha haglap nin Ihpiditon Dioh, anhabiyen nay monikala nan Apo Dioh a ahe na po impatanda. ³ Noba hiyay ampangihabi nin an-ipahabi nin Dioh, ket angkatongtongen na hilay tatao ta-omen pumah-ey ye pamteg la, kumhaw ye nakem la boy maliwaliwa hila.

⁴ Hiyay ampakahabi nin lumbo a habi a ahe na naadal, ket hiyay hadili nan pamteg ye ampapah-eyen na. Noba hiyay ampangihabi nin an-ipahabi nin Dioh, ket hiyay pamteg nin pangkat lan māmteg ye ampapah-eyen na.

⁵ Labay ko met dayi a makapaghabi kawon kaganaan nin lumbo a habi a ahe yo naadal. Noba kalalabay ko po a ihabi yoy an-ipahabi nin Dioh. Ta maaalaga po ye pangihabin ipahabi nin Dioh dinan ha paghabi nin lumbo a habi a ahe naadal, powidan bengat no main mangipataloh nin labay nan habiyen ta-omen ya makapapah-ey nin pamteg nin pangkat lan māmteg.

⁶ Alimbawa, no makew ako ihen kanyo, ket katongtongen katawo nin lumbo a habi a ahe yo naadal, homain kawon pakinabang, kali? Makinabang kawon bengat no hiyay impakit nan Apo Dioh kangko o tinanda tungkol kana o an-ipahabi na kanyo o hiyay adal na ye ipataloh ko kanyo.

⁷ Agya po man panigtigan a omen ha plawta boy alpa, no aliwan malinaw ye tono a antigtigen, way-omen matandaan no hinyay kanta ye antigtigen? ⁸ Boy no main ampamatnoy nin tamboyok kanlan huhundaloh, noba ahe la matalohan ye labay habiyen nin tonoy, ayay maghadya a makilaban? ⁹ Wanabay met ateed kanyo. No angkatongtongen yo hilay kanayon ha habin ahe la naadal, way-omen la matandaan ye anhabiyen yo? Ba-mo kawoynan bengat ampakitongtong ha lowang. ¹⁰ Malabong ye hahabi ihti ha babe-luta. Ket hiyay balang magha, main yan katalohan. ¹¹ Noba no ahe ko angkatalohan ye habi nin katongtong ko, ket ahe kayi mapaykataloh a ba-mo kayinan dadayohan a ahe ampaykataloh. ¹² Ket ulita angkahabek kawon makatanggap nin binaba a an-ibyay nin Ihpiditon Dioh, pakakwaen yoy

umando ha binaba a ampakapah-ey nin pamteg nin pangkat lan māmteg nan Apo Jesus.

¹³ Kaya-bay hiyay taon ampakahabi nin lumbo a habi a ahe na naadal, ket katapulan a ipakigwang na a mabyayan ya met nin binaba a mangipataloh nin anhabiyen na. ¹⁴ No ampakigwang ako ha lumbo a habi a ahe ko naadal, hiyay ihpidito ko ye ampakigwang, noba ahe ko angkatalohan ye anhabiyen ko. ¹⁵ No wanabay awod, hiyay diyagen ko, makigwang ako makauli ha Ihpiditon Dioh a nangipahabi nin lumbo a habi boy makigwang ako met ha habi a angkatalohan ko. Magkanta ko met makauli ha Ihpiditon Dioh a nangipakanta ha lumbo a habi boy magkanta ako met ha habi a angkatalohan ko. ¹⁶ Ta no ampagpahalamat ka kanan Apo Dioh makauli ha Ihpiditon Dioh a nangipahabi nin lumbo a habi, way-omen la habiyen nin kanayon a “Amin,” no ahe la met angkatalohan ye anhabiyen mo? ¹⁷ Agya po man manged yay pahalamat mo kanan Apo Dioh, no ahe ya met angkatalohan, ket ahe ya makapapah-ey nin pamteg lan kanayon a ampakange.

¹⁸ Ampahalamat ako kanan Apo Dioh, ta ampakahabi kon lumbo a habi nin umiigit kanyon kaganaan. ¹⁹ Noba ha paytipon nin pangkat lan māmteg nan Apo Jesus, kalalabay ko po a liliman bengat a habet ye mahabi ko a angkatalohan la ta-omen ko hila maadalan dinan ha libo-libon habi ye mahabi ko a ahe la met angkatalohan.

²⁰ Kakatongno, no tungkol kanlan hilati, adi kawo ampangihip a omen ha pangihip nin anak, no aliwan mangihip kawon omen ha anak a

homain tinanda nin tungkol ha kalok-an. Noba ha pagkataloh, ihip ana dayin matoa. ²¹ Wanae ye naihulat a Habi nin Dioh,

“Katongtongen ko hilatin tatao makauli ha lumbo a hahabi lan dadayohan, noba ahe la kon teed leng-en.”*

²² No wanabay awod, hiyay paghabi ha lumbo a habi, ket magha yan pagkakitan kanlan ahe ampamteg, aliwa kanlan māmteg. Noba hiyay pangihabi nin impahabi nin Dioh, ket pagkakitan kanlan māmteg, aliwa kanlan ahe ampamteg.

²³ Kaya-bay no ampaytipon kawon kaganaan a māmteg, ket ampaghabi kawon kaganaan nin lumbo a habi a ahe yo naadal, ket no main lumateng a ahe ampamteg o homain tinanda nin tungkol ha binaba a an-ibyay nin Ihpiditon Dioh, mibaan la a angkaengew kawo, kali? ²⁴ Noba no ampangihabi kawon kaganaan nin impahabi nin Dioh, ket no main lumateng a ahe ampamteg o homain tinanda nin tungkol ha binaba a an-ibyay nin Ihpiditon Dioh, mabalayan na a māgkahalanan ya. Ket makauli ha nange na kanyo, matandaan na a mapaduhaan ya. ²⁵ Agya hiyay hiklito na, ket miboknak ya. Ulin kananyatin nange na, manalimukod yan maghehe boy manggalang kanan Apo Dioh boy habiyen na, “Hiyay Apo Dioh, peteg yan anti kanyo!”

Hiyay Matunong a Panggalang

²⁶ Haanin kakatongno, yati ye labay kon habiyen. No maytitipon kawo, ket main dayin diyagen ye balang magha kanyo. Main

---

* **14:21** Isaias 28:11-12.

magkanta, main mangiadad, main mangipatanda nin impaihip nan Apo Dioh, main maghabì nin lumbo a habi a ahe naadal, boy main met ampangipataloh. Diyagen yo yatin kaganaan ha ikapah-ey nin pamteg yo. ²⁷ No main maghabì nin lumbo a habi a ahe naadal, huhtoy na ye luwa o tatlo katao a mayhuhublat a maghabì. Noba katapulan a main mangipataloh nin anhabiyen la. ²⁸ Ket no homain mangipataloh, pakal-em yaynan bengat ha paytipon yon māmteg boy katongtongen na yaynan bengat ye Apo Dioh a bubukod na.

²⁹ No main yan binyanan ye Apo Dioh kanyo nin habi na, palubohan yon bengat ye luwa o tatlo kataon mangihabi. Ket hilay kanayon met, ket pakaihipen lan manged no ibat ya ha Ihpiditon Dioh ye anhabiyen la o ahe. ³⁰ Haanin, no hiyay magha kanlan ampanlenge, ket binyanan nan Apo Dioh nin habi na kananyatew met ateed, hiyay ampaghabi, itgen na po ye paghabi na. ³¹ Ta hiyay balang magha kanyo ket malyadin mayhuhublat a mangihabi nin impahabi nin Dioh ta-omen hila makaadal ye kaganaan boy mapapah-ey ye pamteg lan ampanlenge. ³² Ket hilay mangihabin impahabi nin Dioh, malyadin mayhuhublat hila ulita main hila pamenben ha hadili la. ³³⁻³⁴ Ta hiyay Apo Dioh, ket Dioh yan katanaan, aliwan kagulowan.

Hilay babayi ihen kanyo, katapulan a pakal-em hila ha paytitipon yo a omen ha andiyagen lan babayi ha kaganaan a pangkat lan māmteg nan Apo Jesus. Ahe hila napalubohan a maghabì, no aliwan pahakop hila a omen ha naihulat

ha Bibilin. ³⁵ No main hilan labay matandaan, manepet hilaynan bengat kanlan ahawa la ha pamiabot la ha baey la, ta makakading-ey a mahneg ye babayi ha paytitipon nin pangkat lan māmteḡ nan Apo Jesus.

³⁶ Ampibaan yo nayi a hikawo ye nandugiyen nin Habi nin Dioh? O ampibaan yo po a hikawon bengat ye nakatanggap nin yati? ³⁷ No an-ihipen nin magha kanyo a magha yan māngihabin impahabi nin Dioh o nakatanggap yan binaba a an-ibyay nin Ihpiditon Dioh, katapulan a balayen na a yatin hulāt ko kanyo, ket bilin nan Apo. ³⁸ Noba no main taon ahe mamalay nin yatin hulāt ko, adi yoya met ambalayen.

³⁹ Kaya-bay kakatongno ko, pakakwaen yoy mangihabin impahabi nin Dioh boy adi yo met an-ibawal ye maghabin lumbo a habi a ahe naadal. ⁴⁰ Noba diyagen yoy kaganaan ha matunong boy huhton papadan.

15

Hiyay Pagkabi-ay nan Uman Apo Jesu Cristo

¹ Kakatongno ko, labay koyna man ipaihip kanyo ye impatanda kon Manged a Balita kanyo a tinanggap yo met boy ampamteḡan yoyna. ² Yabayti ye mangiligtah kanyo, no pahulong kawon mikakaanti ha impatanda ko. Noba no ahe, homain hilbi ye pamteḡ yo.

³ Ta hiyay tinanggap ko a pinakamaalaga a adal a impatanda ko kanyo hatew, ket wanae ya. Hiyay Apo Jesu Cristo, ket natey ya uli ha kakahalanan tawo a omen ha naihulat a Habi nin

Dioh. ⁴ In-ilbeng ya, nabi-ay yan uman ha ikatlon mangaamot a omen met ha naihulat a Habi nin Dioh, ⁵ boy napakit ya kanan Pedro. Pangayadi, napakit ya met kanlan labinluwan aapohtol na. ⁶ Pangayadi, napakit ya po kanlan maigit limanggato a māmteḡ na a naytitipon. Ket angga haanin, malabong po kanla ye angkabi-ay, noba natey hilaynay nangaano kanla. ⁷ Boy napakit ya met kanan Santiago boy pangayadi, napakit yayna met kanlan kaganaan a aapohtol na.

⁸ Ket hiko ye kahuyot-huyotan a nagpakitan na. Ket kananyatew a odah, ba-mo kon ongi a nianak ha aliwa nan panaon. ⁹ Hiko ye pinakamaaypa kanlan aapohtol. Boy ha ihip ko, ahe ako dayi katanggap-tanggap a mahabtan apohtol, ta impaloke ko hilay pangkat nin māmteḡ nan Apo Dioh hatew. ¹⁰ Noba uli ha kangedan nan Apo Dioh, dinyag na kon apohtol. Ket ahe ya met nahayang ye kangedan na kangko, ta maiigit ye pagbannog ko dinan kanlan kaganaan a apohtol. Noba nadyag ko yatew, aliwan makauli ha hadili kon binaba, no aliwan uli ha kangedan nan Apo a anti kangko. ¹¹ Kaya-bay hiko man o hilay kanayon ye ampangipatanda kanyo, padihon bengat ye an-ipatanda mi boy hiya met ateed ye pinamteḡan yo.

Hiyay Pagkabi-ay Uman nin Nangamatey

¹² Impatanda mina kanyo a nabi-ay yan uman ye Cristo. Taket ta main kanyo ye ampaghabi a ahe hila mabi-ay uman ye nangamatey? ¹³ No peteg a ahe hila mabi-ay uman ye nangamatey,

ahe ya met awod nabi-ay uman ye Cristo. ¹⁴ Ket no ahe ya nabi-ay uman ye Cristo, homain hilbi ye pangipatanda mi boy homain met hilbi ye pamteg yo. ¹⁵ Aliwan bengat yain. Lumtaw kayi po a matago a māmapteg nin tungkol kanan Apo Dioh, ta impapteg mi a bini-ay na yan uman ye Cristo. No peteg a ahe hila mabi-ay uman ye nangamatey, mag-ilyadi yan aliwan peteg ye impapteg mi a bini-ay na yan uman ye Cristo. ¹⁶ Ta no ahe hila mabi-ay uman ye nangamatey, ahe ya met awod nabi-ay uman ye Cristo. ¹⁷ Ket no ahe yan nabi-ay uman ye Cristo, homain hilbi ye pamteg yo boy ahe po napatawad ye kakahalanan yo. ¹⁸ Ket no ahe yan nabi-ay uman ye Cristo, hiyay labay habiyen, hilay māmteg nan Cristo a natey ana, ket nipalakew hila ha kapaduhaan a homain anggaan. ¹⁹ No hiyay kahigudowan tawon māmteg nan Cristo ket anggan bengat kananyatin bi-ay, hikitawoyna ye pinakaiingalo ha kaganaan a tatao.

²⁰ Noba hiyay kaptegan, hiyay Apo Jesu Cristo ye unan nabi-ay uman bilang pagkakitan a mabi-ay hila met uman ye nangamatey. ²¹ Ta makauli ha maghay tao a hiyay Adan, ket nagkamain nin kamateyan ha babe-luta. Ket makauli met ha maghay tao a hiyay Cristo, ket mabi-ay hila met uman ye nangamatey. ²² Ta no way-omen a matey ye kaganaan a tatao ulita naimamagha hila kanan Adan, ket mabi-ay hila met uman ye kaganaan a ampakimamagha kanan Cristo. ²³ Noba hiyay balang magha, ket main yan naitaning a panaon a mabi-ay uman. Hiyay una,

hiyay Cristo. Pangayadi, ha pag-udong na ihti ha babe-luta, hilay māmteḡ na met ye mabi-ay uman. ²⁴ Ket lano ha hamboten nan Cristo ye kaganaan a mānakop boy main kapalyadiyan, ket ibyay nayna ye panakop na kanan Bapa na a Dioh. Ket yabaytew yaynay kalampuhan nin babe-luta. ²⁵ Ta hiyay Cristo, ket katapulan a mamoon ya angga ha mahambot na ye kaganaan a kaaway na. ²⁶ Hiyay pinakahuyot a kaaway na a hamboten na, ket hiyay kamateyan. ²⁷ Wanae ye naihulat a Habi nin Dioh, “Impahakop nan Apo Dioh kanan Cristo ye kaganaan.”* Noba aliwan labay habiyen a kalamo yay Apo Dioh ha habet a “kaganaan,” ta hiyabay ye nangipahakop nin kaganaan kanan Cristo. ²⁸ Lano ha hakop naynan kaganaan Cristo, ket pahakop yayna met kanan Bapa na a nangipahakop kana nin kaganaan ta-omen yayna manakop ye Apo Dioh ha kaganaan.

²⁹ Main tataon ampabawtihmo uli kanlan nangamatey. Hinya awod ye hilbi nin andiyagen la no ahe hila mabi-ay uman ye nangamatey?

³⁰ Ahe kayi angkahindak agya lanang kayin angkaampoling matey, ta tanda mi a mabi-ay hilan uman ye nangamatey. ³¹ Kakatongno, no way-omen a peteg a an-ipagmayadet katawo uli kanan Cristo Jesus a Apo tawo, wanabay met a peteg a minamangaamot akon angkaaampoling matey. ³² Ihti ha banwan Efeso, pinaidapan la kon tataon angkumuntada kangko, ta ba-mo hilan matubag a aayop. Ket no homain pagkabi-

---

* 15:27 Kakanta 8:6.

ay uman ye nangamatey, hinya awod ye hilbi nin pagteeh ko? No ahe hila mabi-ay uman ye nangamatey, mamanged po a humbongen tawoyna ingat yatin kahabiyen a wanae, "Mangan boy minom kitawoyna, ta maka matey kitawoyna mabekah."[†]

³³ Adi kawo dayin patalingo ha wanabay a kahabiyen, ta tanda yoynabay met ye labay habiyen nin yatin kahabiyen, "Hiyay maloke a kalamo ye ampakadama nin manganged a pangugali." ³⁴ Pakatino kawoyna awod boy itgen yoynay panyag nin kakahalanan. Hinabi ko yati ta-omen kawo mading-ey ha hadili yo, ulita main nangaano kanyo ye aliwan huhto ye pagkatanda la tungkol kanan Apo Dioh.

Hiyay Kalahi nin Laman a Mabi-ay Uman

³⁵ Noba maka main met manepet nin wanae, "Way-omen hila nayi mabi-ay uman ye nangamatey? Way-omen lagi ye kalahi nin laman la lano?" ³⁶ Agi! Kamutawan yain a tepet! Aliwa nayi a no mananem kawon lahi', ket ikutkot yoya po muna a omen ha pangilbeng nin natey? Ket no tumubo yaynay lahi', nabi-ay yaynan uman. ³⁷ No mananem ka, aliwan mayadet a tanaman ye itanem mo, no aliwan hiyay itanem mo, lahi' nin tidigo o hinyaman a lahi'. ³⁸ Noba hinyaman a labay nan Apo Dioh a mag-ilyadin kadih nin lahi' a tumubo, wanabay tana. Ket hiyay balang kalahin lahi', no tumubo yayna, main yaynan hadilin kadih.

[†] 15:32 Isaias 22:13.

³⁹ Wanabay met ateed ye laman. Aliwan kaganaan a laman ket padipadiho. Lumbo ye laman nin tao, ayop, manokmanok boy malanghit. ⁴⁰ Main laman a pambabe-luta boy main met laman a panlangit. Noba hiyay katampa nin laman a panlangit, ket nakiduma ya ha katampa nin laman a pambabe-luta. ⁴¹ Lumbo ye henag nin mangaamot, lumbo ye henag nin bowan, boy lumbo met ye henag nin bitoen. Agya hilay bibitoen, nakiduma ye henag nin balang magha.

⁴² Wanabay ya met lano ha mabi-ay uman ye nangamatey. Hiyay laman a nailbeng, ket bumata ya. Noba hiyay laman a nabi-ay uman, ahe yayna bumata makanoman. ⁴³ Hiyay laman a nailbeng ket madawa boy makapey. Noba lano ha mabi-ay yan uman, matampa yayna boy makhaw. ⁴⁴ Hiyay laman a nailbeng ket laman a pambabe-luta. Noba lano ha mabi-ay yan uman, ket laman yaynan panlangit. Ta no main laman a pambabe-luta, main met laman a panlangit. ⁴⁵ Wanae ye naihulat a Habi nin Dioh, “Hiyay unan tao a pinalhowa a hiyay Adan, ket binyan na yan bi-ay.”[‡] Noba hiyay huyot a Adan a hiyay Cristo ye ampamyay bi-ay a homain anggaan. ⁴⁶ Noba aliwan laman a panlangit ye nauna, no aliwan hiyay laman a pambabe-luta, pangayadi, laman anan panlangit. ⁴⁷ Hiyay unan tao a hiyay Adan, ket ibat ya ha luta. Noba hiyay huyot a tao a hiyay Apo Jesu Cristo, ket ibat ya ha langit. ⁴⁸ No way-omen ye laman nan Adan a ibat ha

---

[‡] **15:45** Genesis 2:7.

luta, wanabay ya met ye laman nin kaganaan a anti ha babe-luta. Ket no way-omen ye laman nan Apo Jesus a ibat ha langit, wanabay ya met lanoy laman nin kaganaan a anti ha langit. ⁴⁹ Ket no way-omen kitawon omen kanan Adan a ibat ha luta, maabot lanoy panaon a omen kitawoyna met kanan Cristo a ibat ha langit.

⁵⁰ Kakatongno, yati ye labay kon habiyen. Hiyay laman tawo a ibat ha luta, ket ahe ya malyadin mailamo ha panakopan nan Apo Dioh. Ta yatin laman a bumata, ket ahe ya malyadin manawid nin bi-ay a homain anggaan.

⁵¹⁻⁵² Haanin, leng-en yoy habiyen ko, ta main akon ipatanda kanyo a ahe po naipatanda! Aliwan hikitawon kaganaan ket matey. Noba ha panlumatang nan Apo Jesus, ha kapadah nin pangumolap mata a kadlan nin panumnoy nin huyot a tamboyok, hiyay laman tawon kaganaan, ket mahagiliyan ya. Ta ha panumnoy nin huyot a tamboyok, hilay nangamatey, ket mabi-ay hilan uman boy mabyayan hila met nin bayon laman a ahe ana bumata. Wanabay met kanlan angkabi-ay. Mabyayan hila met nin bayon laman. ⁵³ Ta yatin laman tawo a matey boy bumata, ket mahagiliyan ya nin laman a ahe ana matey boy ahe ana bumata. ⁵⁴ Ket lano ha mahagiliyan yaynay laman tawon matey boy bumata nin laman a ahe anan matey boy bumata, matupad yaynay naihulat a Habi nin Dioh, a wanae, “Nahambot yaynay kamateyan. Genap anay panambot!§

---

§ 15:54 Isaias 25:8.

55 Way-ih tew yaynay panambot nin kamateyan?

Way-ih tew yaynay kapalyadiyan na?"*

56 Main yan kapalyadiyan ye kamateyan kantawo uli ha kahalanan. Boy main met kapalyadiyan ye kahalanan kantawo uli ha Bibilin. 57 Noba halamat kanan Apo Dioh, ta binyan na kitawon panambot ha kahalanan boy kamateyan makauli kanan Apo tawon Jesu Cristo.

58 Kaya-bay an-adoen kon kakatongno, pakapah-ey kawo boy adi kawo angkumapey ha pamteg yo. Lanang kawon pakahipeg ha paghilbi kanan Apo Jesus, ta tanda yobayna a ahe mahayang ye pagbannog yo ha paghilbi yo kanan Apo Jesus.

16

Hiyay Haglap kanlan Kakatongno ha Pamteg

¹ Haanin, hiyay tungkol ha panipon nin ihaglap kanlan māmteg nan Apo Jesus ha banwan Jerusalem, diyagen yoy omen ha impadyag ko ha papangkat lan māmteg ha Galacia. ² Tepe mangaamot nin Domingo, hiyay balang magha kanyo, ket mangilbo yaynan alaga ha mababa nan ibyay ha tapul na. Tiponen yoya ta-omen lano ha makew akoyna kanyo, ket naitaladan yayna. ³ Ket ha panlumateng ko ihen, ipakaget koy na met kanlan mapili yo a kakatongnon mangiatel nin haglap yo ye hulat ko a pamalayan la kanla nin kakatongnon māmteg ha Jerusalem.

---

* 15:55 Hosea 13:14.

⁴ Ket no katapulan a makew ako, makilakew hila kangko.

Hiyay Pangumewah nan Pablo

⁵ Hiyay ihip ko, kewahan katawo lano ihen ha Corinto lano ibat akoyna ha Macedonia, ta labay ko po ye magdān ihtew. ⁶ Ta maka magbuyot ako ihen kanyo o ihen akoynan mamalabah nin panaon lay-ep ta-omen yoko mahaglapan ha katapulan ko lano ha dumondon a pamakew ko ha agya way-ihtew man a lakwen ko. ⁷ Ahe ko labay a danan katawon bengat. Labay koy magbuyot ha talig yo, no ipaluboh nan Apo.

⁸ Noba haanin, ihti ko po ha banwan Efeso angga ha Pihtan Pentecostes, ⁹ ta agya malabong hilay angkumuntada kangko ihti, malabong hila met ye malabay manlengge nin Manged a Balita a an-ipatanda ko.

¹⁰ Lano ha lumateng yaynay Timoteo ihen, tanggapan yo yan luboh ha puho yo ta-omen ya tumana ye ihip na, ta kapadiho ko yan am-paghilbi kanan Apo Dioh. ¹¹ Adi yoya anyamo-yamoen, no aliwan haglapan yo yayna ingat ta-omen ya matana ha pag-udong na kangko. Ta an-agaden koya a kalamo hilay kakatongno ha pamteg.

¹² Haanin, hiyay tungkol met kanan katongno tawon Apolos, mahehpet ko yan kinatongtong a kumewah ya ihen kanyo, kalamo na hilay kanayon a kakatongno kanan Apo. Noba ahe na po labay kano ye makew ihen haanin, ta lanoynan bengat no main yan panaon.

Hiyay Huyot a Bilin nan Pablo

¹³ Mag-alla kawo boy pakapah-ey kawo ha pamteg yo. Pakakpe boy pakakhaw kawo.

¹⁴ Boy hinyaman a diyagen yo, diyagen yon main pangado.

¹⁵ Kakatongno, tanda yo a hiyay Estefanas boy pamilya na ye nunan namteg kanan Apo Jesus ha plobinhiyan Acaya. Boy inluboh lay paghilbi la kanlan pagtao nan Apo Diah. Kaya-bay an-
ipakihabi ko kanyo ¹⁶ a pahakop kawo kanla boy kanlan ayaman a kapadiho la a mahipeg a ampaghilbi kanan Apo.

¹⁷ Ha nilumateng yay Estefanas, Fortunato boy Acaico a ibat ihen ha Corinto, angkaaliket ako, ta andiyagen lay ahe yo madyag ulita mataang kawo ihti kangko. ¹⁸ Pinaaliket lako. Ket wanabay met dayi ye diyagen la kanyo ha pamuli la. Pabliyen yo hilay tataon omen kanla.

¹⁹ Angkumohtaen la kawon papangkat lan māmteg ha plobinhiyan Asia. Mahehpet la kawon angkumohtaen nin Aquila boy Priscila boy hilay māmteg a ampaytipon ha baey la, ulita kapadiho la kawon ampakimamagha kanan Apo Jesus. ²⁰ Boy angkumohtaen la kawo met nin kaganaan a kakatongno kanan Apo ihti ha Efeso.

Bilang mikakatongno kanan Cristo, mayningidlaw kawon main pangado.

²¹ Yatin huyot a pangumohta kanyo, mihmon hikon Pablo ye nanulat nin yati.

²² Paduhaan na dayin Apo Diah ye ayaman a ahe am pangado kanan Apo.

Apo, mag-udong kayna!

²³ Mikakaanti ya dayi kanyo ye kangedan nan Apo Jesus.

²⁴ An-adoen katawon kaganaan a kakatongno kanan Apo Cristo Jesus.

Ayta Abellen

Ayta, Abellen: Ayta Abellen (New Testament+)

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ayta, Abellen

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

05a1bfd1-4534-5761-ade7-123a56da354c